

Fres.

Boonaa.

(5956.)

(Politiken 20-4-1916.)

Borgå. Landdagens og Runebergs  
stad. (Af) Tres.

(København 1916.)

# Borgå.

## Landdagens og Runebergs Stad.

Blandt Finlands mindre Byer er Borgå en af de smukkeste og navnkundigste: Her holdtes den berømte Landdag 1809, hvor Finlands Frihed grundlagdes, og her levede Runeberg sit Manddoms liv, udførte sit digteriske Hovedværk og fandt sin Grav.

Man kan komme til Borgå ad Banen fra Helsingfors. Men langt smukkere er det at gøre den fire Timers Sørejse gennem den finske Skærgaard, mellem Kyster og Øer, med de mange Landsted og Villaer.

Borgås Byprivilegier skal stamme fra det 14. Aarhundrede. De rigeste og mægtigste af Borgerne var indvandrede tyske Købmænd. Da Helsingfors blev anlagt, fik Borgerne Ordre til at flytte til den nye Stad; men, som saa ofte med Kongebud i gamle Dage, ét var Ordren, et andet Efterlevelsen. Borgå blev ved at bestaa, dog udsat for de stadige Bybrande og russiske Hærgninger, som er fælles for alle de finske træbyggede Byer. 1571, 1587, 1590, 1708, 1713 indtoges Byen, plyndredes og afbrændtes til Dels. Da Viborg ved Nystadfreden i 1721 var kommet til Rusland, blev Borgå Stiftsstad og fik den lærde Skole, Gymnasiet. Og da hele Finland var afstaaet til Russerne, kom den store Hændelse i Byens Historie: Landdagen sammenkaldtes dér. Czar Alexander I kom selv til Byen for at aabne den og udstede sit Brev til Finlands Indvaanere, hvori han tilsikrede dem deres Friheder og Privilegier. Og den 29. Marts svor Stænderne i Domkirken Hyldest og Troskabseden til den ny Hersker. Kejseren boede i det største Stenhus ved Aagaden, der indrettedes til Slot. Ridderskabet, Adelen og Borgerne samlede i Raadhuset, Præstestanden i Domkapitlets Lokale og Bondestanden i Lagmand Orræus's Gaard.

Helsingfors's Nærhed trykkede Byen. Det gamle, betydelige Skibsrederi gik tilbage. Noget hjalp det, at Banen kom i 1874. Nu har Borgå en 5500 Indbyggere, der væsentlig lever af Oplandshandel og nogen Industri.

Dens vigtigste Bygning er den gamle Domkirke i Byens nordlige, gamle, uregelmæssigt byggede og maleriske Staddel. Det er en taarnløs Bygning, fra Begyndelsen af det 15. Aarhundrede, opført i gotisk Stil af Kampesten. Overfor Prædikestolen, som er skænket af en af Deltagerne i 30-Aarskrigen, er 1909 rejst en Statue af Alexander I, til Minde om Hundretdagen for Hyldingen.

Lige Nord for Kirken ligger det gamle Gymnasiehus, en 2-Etages Stenbygning, hvor Runeberg 1837 fik Ansættelse som Lektor i Latin og Græsk og virkede til 1867, da han tog sin Afsked, fra 1850 dog i den ny Skolebygning sydligere i Byen. Gymnasiet er nu indrettet til Brug for Stiftsbestyrelse. I Sessionssalen findes et Maleri af Thelning, forestillende Landdagens Aabning i Domkirken.

Fra 1852 boede Runeberg i en Gaard paa Hjørnet af Alexandersgatan og Nya Kyrkogatan. Dette Runebergs Hjem erhvervedes af Byen og er nu et Museum for den store Digter. Hans Statue staar ved Aagaden, og hans Grav er paa Kirkegaarden Vesten for Aaen. Samme Sted ligger Eug. Schumann begravet. I Borgå er den finske Maler Albert Edelfeldt, der mest opholdt sig i Frankrig, født og død.

Tæt Sydvest for Domkirken ligger det gamle Raadhus, opført 1768, nu rummende et Museum med gamle Vaaben, Uniformer, Klædedragter m. v.

Lidt Nordvest for Byen findes Borgbakken, med velbevarede Rester af en gammel Befæstning, dobbelte Volde og Grave. Om selve Borgens Historie véd man dog intet for sikkert. Men selve Bakken ligger smukt og malerisk, med en henrivende Udsigt ud over Aadalen og ind over Byen.





